

можливою (але проблематичною), що відповідає сучасній концепції вартісного маркетингу.

Для ефективного інформаційного забезпечення управління соціальними витратами є доцільним їх виокремлення в межах облікової політики, що обумовлює необхідність відпрацювання такого елементу облікової політики як робочий План рахунків в частині соціальних витрат.

Література:

1. Облікова політика : [навч. посіб.] / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. – 362 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

УДК 336.71.021(4-6ЄС+477)

Панченко Є.Г.

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри міжнародного менеджменту,
Почесний професор Гарвардської школи бізнесу (США)
лауреат премії імені О.Шліхтера НАН України у галузі економіки
академік Академії економічних наук України

Рудуха Н.Є.

аспірант
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

РЕГУЛЯТОРНА БАНКІВСЬКА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ І УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ І НАПРЯМИ КОНВЕРГЕНЦІЇ

Після світової фінансової кризи 2008-2010 рр. гостро постала проблема шляхів подальшого розвитку національних економік і міжнародного співтовариства в цілому. При цьому вибір концептуальної основи економічної стратегії зводиться до двох альтернатив: радикальної ліберальної доктрини та парадигми високотехнологічного розвитку. Звичайно можливі комбінації різних елементів із наведених альтернатив.

Радикальна ліберальна доктрина ґрунтується на положеннях ринкового фундаменталізму: мінімізацію впливу державних регуляторних інститутів у зв'язку із їх численними бюрократичними недоліками і низькою ефективністю, у розрахунку на дієвість ринкових сил і підприємницьку ініціативу. В якості інструментів реалізації такої доктрини – проведення тотальної приватизації, в тому числі стратегічних національних підприємств і ресурсів, зокрема земель сільськогосподарського призначення. В якості джерел фінансування

розглядаються залучення прямих та портфельних іноземних інвестицій. Формування приватної власності відбувається як за рахунок приватизаційних сертифікатів, так і шляхом формування ринку цінних паперів. Роль центральних банків в такій моделі зводиться до максимального ущільнення грошової маси з метою уникнення, або ж мінімізації інфляційних процесів. В цьому зв'язку у статті 99 Конституції України зазначається: «Забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави – Національного банку України».

Зважаючи на повне розчарування не лише населення України, а й Західної Європи та США про можливості використання західної моделі ринкової економіки в Україні експертне співтовариство та прогресивні бізнесмени пропонують перехід від сировинної моделі колоніального типу до створення високотехнологічної національної економіки шляхом оптимального поєднання ефективного державного регулювання та сучасних ринкових механізмів. Конкретизація цих шляхів має здійснюватись в двох ключових сферах:

1) активної індустріальної політики нового типу і кластерних стратегій, ланки яких пов'язані із стимулюванням розвитку виробництва високотехнологічних виробів та послуг, нарощування глобальної конкурентоспроможності національної економіки, формування середнього класу насамперед за рахунок власників невеликого бізнесу, технологічного підприємництва, зростання зайнятості та доходів населення;

2) реального, а не декларативного, поліпшення інвестиційного клімату для залучення в Україну зарубіжних коштів і технологій, насамперед транснаціональних корпорацій.

В умовах глобалізації на початку XXI століття після фінансової кризи 2008-2010 років як в Україні, так і в країнах ЄС стала зрозумілою помилковість орієнтації центральних банків виключно на контроль лише інфляції. Справа в тому, що центральні банки мають у своєму розпорядженні чимало потужних інструментів для пере спрямування грошових потоків в інтересах розвитку реального сектора економіки і забезпечення його оптимального зростання та збільшення рівня зайнятості. Тому нова парадигма центрального банкінгу пов'язана не лише з інфляційним таргетуванням, яке зазначено в нещодавно прийнятих Радою Національного банку «Основних засадах грошово-кредитної політики» на 2017 рік і середньострокову перспективу», а з мультитаргетуванням, принцип якого виглядає по-іншому: «Багато цілей – багато інструментів». Лише за такого підходу можливо очікувати економічного зростання.

Всі зазначені фактори зумовлюють удосконалення банківської регуляторної політики як в Європейському Союзі, так і в Україні в контексті посилення її впливу на реіндустріалізацію національних економік шляхом прискореного нарощування частки високотехнологічних виробництв п'ятого і шостого технологічних укладів. Однак при цьому важливо враховувати суттєві відмінності банківських регуляторних політик в Європейському Союзі і в Україні.

Європейська орієнтація розвитку вітчизняного банківського бізнесу є цілком закономірною. По-перше, це положення закріплено в статтях 125, 127, 383 Угоди про асоціацію України з ЄС, в яких передбачено, що розвиток сфери фінансових, насамперед банківських послуг має забезпечуватись ефективним та прозорим регулюванням цього сектору відповідно до міжнародних стандартів, наближенням до законодавчих вимог ЄС, виконанням Базельської угоди, реалізації ефективного захисту інвесторів та споживачів фінансових послуг. По-друге, в сукупному капіталі банківської системи України суттєвою є частка європейських банків, яка перевищує 25%. По-третє, перспективи нарощування міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних банків пов'язані із впровадженням європейських моделей банківського менеджменту. Зазначені фактори сприяють реалізації вимог Статті 1 Закону України «Про банки і банківську діяльність» щодо «забезпечення стабільного розвитку і діяльності банків в Україні і створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника» [1].

Відповідно до положень Угоди про асоціацію України з ЄС, основними принципами політики євроінтеграції банківського сектору України є наступні:

- забезпечення економічного суверенітету України в умовах поглиблення інтеграції з країнами ЄС;
- гармонізація інтересів України та її банківського сектору з інтересами країн ЄС в процесі посилення взаємодії вітчизняних та зарубіжних банківських установ;
- забезпечення прозорості механізмів і результатів проникнення європейського банківського капіталу в банківський бізнес України;
- безперервність процесів банківської інтеграції України та ЄС та забезпечення умов підвищення ефективності впливу банківської системи на темпи і масштаби вітчизняного виробництва.

Узагальнення зарубіжного досвіду реформування банківських систем, зокрема країн Центральної і Східної Європи дозволяє запропонувати наступні ключові напрями реформування сектору України:

- 1) Приведення основних показників банків у відповідності до вимог Базель – III (збільшення мінімального банківського капіталу, впровадження нового буферу консервації капітал, стандартів ліквідності і т.і.);
- 2) Нарощування попиту на банківські послуги шляхом оптимізації вітчизняного банківського сектору;
- 3) Створення сприятливого інвестиційного клімату на основі розробки та впровадження в банківських установах сучасних систем ризик-менеджменту та культури управління ризиками;
- 4) Розширення міжнародної діяльності вітчизняних банків, насамперед, у країнах ЄС.

Сприятливі умови для прискорення конвергенції європейської та української банківських систем пов'язані із розвитком торговельно-економічних відносин України з ЄС протягом останніх років, насамперед після

укладання Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС. Незважаючи на євроскептичні позиції деяких дослідників і бізнесменів об'єктивні факти свідчать про перевагу відносин з ЄС у порівнянні з Російською Федерацією. Якщо середній приріст зовнішньоторговельного обороту ЄС із країнами в рамках зони вільної торгівлі за 2010-2015 рр. склали 6,6%, то цей показник для РФ і країн в рамках Митного Союзу становив лише 3,7%. Отже Україна – не перша держава, яка зробила кроки до інтеграції в європейський ринок. При цьому до нинішнього часу жодна з 20 країн, що уклали угоди про вільну торгівлю з ЄС, не пожалкували про свої рішення. В наш час цілком зрозуміло, що Митний Союз – це головним чином політичний проект Росії. Цілком закономірно, що частка експорту з України до Росії за період з 2000 по 2015 рр. знизилась з 24% до 17%, а в російському імпорті з 7,8% до 4%, тобто ця тенденція виникла задовго до нинішнього військового конфлікту між країнами-сусідами на фоні агресивної політики Росії по відношенню до України (і в політичній, і в економічній, і в торговельній сферах) актуальними є питання не у сумнівах у правильності курсу на зближення України з ЄС, а у необхідності більш реалістичної оцінки і ефективного використання запропонованої ЄС Україні поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Оскільки банки мають розгалужені кореспондентські зв'язки із європейськими партнерами, вони мають можливості активізувати розширення бізнесу своїх клієнтів на європейському ринку.

Для ефективного використання нових можливостей діяльності на ринку ЄС українськими банками важливо зважувати на суттєві зміни системи функціонування банківського бізнесу в Європейському Союзі, які пов'язані із подоланням кризових явищ у фінансовій сфері протягом 2008-2012 рр. це стосується насамперед створення у відповідності із пропозиціями Європейської комісії (вересень 2014 р.) щодо створення єдиного Наглядового Банківського Механізму та Банківського Союзу ЄС, які мають якісно посилити відкритість та прозорість діяльності банківських установ, що, як відомо, є ахіллесовою п'ятою українських банків. Не менш важливою є імплементація вимог до капіталу, що містяться у правилах «Базель III» та Директиви ЄС вимог до капіталу – CRD IV (Правила МЕМО/13/690). Серйозною новацією в цьому зв'язку є започаткування контрциклічного буферу, який спрямований на стримування кредитної активності банків в періоди підйому і її стимулювання в періоди економічного спаду. І нарешті зазначимо створення протягом наступних п'яти років механізму антикризового управління на ринку банківських послуг в рамках створення Європейського Банківського Союзу. Цей механізм включає три групи інструментів: запобігання кризи, раннє втручання та антикризові заходи [2].

Конкретизація принципу центрального банкінга в умовах парадигми високотехнологічного зростання пов'язана із реалізацією наступних напрямів реформування діяльності Національного банку України:

- активізація діяльності і підвищення ефективності та відповідальності новообраної Ради Національного банку на чолі із відомим економістом Б. Данилишиним;
- забезпечення досягнення і підтримки цінової стабільності;

- розширення використання ефективних інструментів боротьби із споживчою інфляцією;
- запровадження сучасної процентної політики на основі нарощування ліквідності банківської системи і усунення штучного блокування її ресурсів;
- нарощування кредитної активності суб'єктів господарювання шляхом зниження процентних ставок на основі розширення виробництва для імпортозаміщення;
- посилення прозорості ефективності і відповідальності підрозділів Національного банку України, пов'язаних із банківським наглядом і регулюванням, пасивність яких призвела до ліквідації понад 90 банків та втрати значної частини банківських активів, заощаджень населення та коштів господарюючих суб'єктів загальним обсягом близько 500 млрд. грн. [3, с. 9].

Таким чином, діяльність Національного банку України потребує кардинального реформування в контексті розробленої науковою громадськістю і практиками стратегії розвитку банківської системи України на 2016-2020 рр., яка була схвалена комітетом Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності.

Література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змінами і доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14
2. Castaneda J.E. European Banking Union: Prospects and Challenges / J.E. Castaneda, D.G. Mayes, G. Wood. – London: Routledge, 2016. – 227 p.
3. Аржевітін Станіслав Монетарна влада окремо, соціально-економічне життя окремо / Станіслав Аржевітін. – Дзеркало тижня. – 2017. – № 9. – С. 7.

УДК 657

Пугаченко О.Б.

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри аудиту та оподаткування

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

РИЗИКИ ПРИ АУДИТІ ОПЕРАЦІЙ ІЗ НЕМОНЕТАРНИМИ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

Метою аудиту операцій із немонетарними оборотними активами є перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання в частині інформації про немонетарні оборотні активи з метою висловлення незалежної думки аудитора про їх достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень